

Tradiční výklady ničí srozumitelnost

Skoro všichni nikdy nepřemýšleli o učení, které jim předkládají jejich duchovní vůdci, věří jim i díky ujišťování svých učenců, že to dogma je spolehlivě doloženo textem Bible.

Základem tradičního stanoviska je přesvědčení, že Ježíš před tím, než se narodil na zemi, existoval jako živá bytost, jako Bůh Syn, buď člen trojice nebo Bůh nižší než Stvořitel, Bůh Otec, nebo jako nejvýše postavený anděl.

Chci se vyhnout sporům, předkládám jen několik poznámek k zamyšlení nad tím, že tento názor, ačkoli je tak rozšířený, je podložen jen několika texty Bible, a je v rozporu s Božím plánem, jak jej můžeme v Bibli vysledovat. K tomu rozhodně není potřeba získat akademický titul na teologické fakultě některé univerzity.

Původní text Bible byl během posledních staletí (SZ 1448, NZ 1551) rozdělen kvůli snadnější práci s textem na kapitoly a pak na verše, 23 214 veršů Starý zákon, Nový zákon jich má 7 959. V tak rozsáhlém díle je možné nalézt myšlenky, které vytrženy z kontextu a pospojovány šikovně do zdánlivě souladného celku, **mohou podpořit snad jakýkoli názor.**

Původní text byl napsán jazyky, kterými se mluvilo a psalo v období 1500 před n.l. až asi 200 n.l. K tomu, aby mohl být převeden do současných jazyků jsou potřeba slovníky, které byly vytvářeny a upravovány během 2 tisíciletí. Některá slova se v textu vyskytují jen jednou, a vysvětlení se hledá v různých zdrojích.

Autory textu jsou příslušníci jediného etnika, starověkých Židů, jedinou výjimkou je Lukáš, autor jednoho evangelia a Skutků apoštolů. Nový zákon je napsán v řečtině koiné, odlišné od dnešní řečtiny. I Starý zákon byl přeložen časem do řečtiny, Septuaginta. Pisatelé, třebaže psali řecky, se snažili převést svůj systém myšlení do nejrozšířenějšího jazyka své doby, do řečtiny. Systém myšlení řecko-římského světa byl však na míle daleko od hebrejského. Rozdíly v obou systémech jsou patrné dodnes. Jako příklad mohu uvést učence Milese R. Jonese:

V moderní době Židé obdrželi 20 % všech udělených Nobelových cen, přestože byly zlomkem procenta světové populace. V USA, kde Židé tvoří 1,7 % populace, 40 % všech Nobelových cen udělených Američanům přišlo k židovským Američanům

Díky soustředěnému úsilí mnoha učenců můžeme mít

dnes text Bible ve svém rodném jazyku, ať už patříme do kteréhokoli z několika tisíc etnik dnes na zemi žijících. Ne všechny texty jsou jednoznačně jasné, ale určitě 95 % textu je skoro stejných ať už máme v ruce tu knihu pořízenou kteroukoli církví nebo určitým učencem. Ale "dábel je skryt v detailech", a ten detail může mít převratné důsledky. Hlavním nástrojem věrohodného pochopení výrazu je KONTEXT, kontext věty, předávaného poučení, dané kapitoly, konkrétní knihy a zejména celé Bible.

Nepřehlízet kontext pasáže

Je vybrán jediný příklad jako ilustrace, kvůli přesnosti překladu je použit ten český nejstarší, Kralická bible.

... v **pokoře** jedni druhé za důstojnější nežli sebe majíce. Nehledejte jeden každý jen svých věcí, ale každý také toho, což jest jiných. To tedy, číteť při sobě, co i při **Kristu Ježíši**. Kterýž jsa v způsobu Božím, nepoložil sobě toho za loupež rovný býti Bohu, Ale samého sebe zmařil, způsob služebníka přijav, podobný lidem učiněn. A v způsobu nalezen jako člověk, ponižil se, poslušný byv až do smrti, a to smrti kříže. Protož i **Bůh povýšil ho nade vše**, a dal jemu jméno nad každé jméno... (Filipským 2:3b-9, KB)

Pisatel dopisu, apoštol Pavel, zde nabádá korintské křesťany k pokornému postoji, dává jim za příklad Ježíše, který ač očekávaný Mesiáš, král Izraele, se ponižil na úroveň běžného, možná bédného člověka, a za svou poslušnost až k smrti obdržel od Boha odměnu, byl povýšen nade vše.

Malá část této pasáže má posloužit jako důkaz toho, že duchovní bytost se zřekla své existence v nebi a její ponížení údajně spočívá v tom, že sestoupila na zem v lidské podobě. Pokud by to tak opravdu bylo, celý Pavlův záměr vybízet křesťany v Korintu k pokoře by ztratil význam. Jak mohou lidé napodobit rozhodnutí boha či anděla? Jak mohou pochopit jeho myšlenkové pochody? Jak by taková bytost mohla zemřít? Jak by mohla být povýšena, když takové postavení měla už dříve? Bylo by vzkříšení takového boha či poloboha nadějí pro nás, pokud by se jen vrátila do původního těla?

Pokus dokázat Ježíšovu preexistenci se opírá o hrátky se slovy v 6. verši: KB: *Kterýž jsa v způsobu Božím, nepoložil sobě toho za loupež rovný býti Bohu; Žilka: ačkoli měl Božskou podobu, nepokládal rovnost s Bohem za žádoucí kořist; Serebrini: který súc v podobě*

*Boha nepovažoval toho za lúpež byt' rovný Bohu. Na-
proti tomu český studijní: Ačkoli byl ve způsobu Bo-
žím, nelpěl na tom, že je roven Bohu.*

Tento překlad uvádí v poznámce: **nelpěl na tom**: řecky: nepovažoval za kořist; [Slovo *harpagmos* lze chápat dvěma způsoby: a) kořist, kterou už někdo má a nechce se jí vzdát; b) to, co by teprve mělo být uchváčeno.] Jsou možné dva gramaticky správné překlady: 1: nepovažoval rovnost s Bohem za žádoucí kořist 2. rovnost s Bohem již měl a nechtěl se jí vzdát. Tu nám pomůže k rozhodnutí **kontext** – rozdíl mezi Ježíšem a Adamem, který považoval rovnost s Bohem za žádoucí kořist [*Budete jako Bůh, budete znát dobré a zlé* (Genesis 3:5b)]

Zdravý rozum a kontext nám pomohou nejen dobře chápat, povzbudí nás ke správnému postoji díky příkladu člověka Ježíše Krista, k pokoře.

Závěr Bible – apoštol Jan

Jan napsal své spisy, evangelium, 3 dopisy a Zjevení až na konci apoštolské doby, jím končí božská inspirace Bible, jsou závěrem všeho, co bylo do té doby napsáno. Shrnují, potvrzují.

Ještě mnoho jiných znamení, která nejsou zapsána v této knize, učinil Ježíš před svými učedníky. Tato však jsou zapsána, abyste uvěřili, že Ježíš je Mesiáš, **Syn Boží**, a abyste věřice měli život v jeho jménu. (Jan 20:30, 31)

Jan ovšem věděl o počátku Ježíše určitě totéž co lékař Lukáš, který to popsal takto (Lukáš 1:26-38):

...byl anděl Gabriel poslán od Boha do galilejského města ... Nazaret, k panně zasnoubené muži jménem Josef, z domu Davidova; jméno té panny bylo Marie. I vešel k ní a řekl: "Buď zdráva, milostí obdařená, Pán je s tebou. Požehnaná tys mezi ženami." Ona však ... uvažovala, jaký je to pozdrav. A anděl jí řekl: "Neboj se, Marie, neboť jsi našla milost u Boha. A hle, otěhotníš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. Ten bude veliký a bude nazván synem Nejvyššího..." Marie řekla andělovi: "Jak se to stane, vždyť nepoznávám muže?" A anděl jí odpověděl: "Duch svatý přijde na tebe a moc Nejvyššího tě zastíní; proto také to svaté, co se z tebe narodí, bude nazváno **Syn Boží**..." Marie řekla: "Hle, jsem Pánova otrokyně; nechť se mi stane podle tvého slova."

Ježíšův počátek, oplodnění vajíčka v těle panny, Marie, je popsán lékařem, způsob oplodnění je však zcela mimořádný, ale kdo o tom ví více, Stvořitel života či současní kritikové?

Hlavní "důkazní body" učených teologů pro Ježíšovu

preexistenci se opírají o některé Ježíšovy výroky uvedené v Janových spisech.

Existuje obrovská propast mezi tím, jak jim rozuměli Židé a židovští křesťané, a tím, jak k nim přistupovali pozdější stoupenci Ježíšova jména pocházející ze světa, jehož myšlenkové vzorce byly dány řeckou filozofií té doby. Ti v nich viděli potvrzení konceptů vesmíru, jak je vyspekulovali řečtí filozofové, zejména Platón. Dnes jsou tyto koncepty považovány za nerealné, odtržené od skutečnosti; v církvích přetrvaly.

Text, který se nejvíce zdá jít vstříc spekulacím o preexistenci je Jan 8:58:

Ježíš jim řekl: "Amen, amen, pravím vám, dřív, než byl Abraham, já jsem."

Už jsem to slyšel mnohokrát, "vždyť je to tu černé na bílém."

Porozumět tomu, co tím Ježíš mohl myslet, znamená pochopit, co mohl znamenat pro věrné Židy té doby. Co znamená "*já jsem*"? Pro Svědky znamená něco jiného než pro katolíky, a význam pro Židy se liší od obou. Klíčem k rozuzlení je vyhledat tuto frázi v celém Janově evangeliu, vyskytuje se tam celkem 8krát. Zjistíme, že vždy znamená "*já jsem ten*," koho hledáte či čekáte, "*to jsem já*".

Několikrát tento idiom Ježíš použil místo přímého vyjádření: Já jsem Mesiáš, já jsem Boží syn. To potvrdil až při závěrečném výslechu před nejvyšším židovským soudem, před sanhedrinem, podle Lukáše 22:70, 71:

Vsichni řekli: "Ty tedy jsi **Syn Boží**?" On jim řekl: "Vy říkáte, že Já jsem." Oni řekli: "Nač ještě potřebujeme svědectví? Vždyť jsme to sami slyšeli z jeho úst."

To se stalo podkladem k rozsudku smrti ukřižováním. Když byl vzkříšen, při setkání s učedníky jim řekl:

To jsou ta má slova, která jsem k vám mluvil, když jsem byl ještě s vámi, že se musí naplnit všechno, co je o mně napsáno v Mojžíšově zákoně, v prorocích a Žalmech. (Lukáš 24:44)

Klíč k tomu, kdo je Ježíš, musíme hledat ve Starém zákoně, tedy v Mojžíšově zákoně, v prorocích a Žalmech, ne u řeckých filozofů.

Proč Jan napsal své evangelium?

Tato však jsou zapsána, abyste uvěřili, že Ježíš je Mesiáš, **Syn Boží** (20:31a)

Jan se očividně snažil zdůraznit Ježíšův původ, který je detailně popsán Lukášem (viz výše). Ježíš byl zpl-

zen biologickým zázrakem; Stvořitel života, Bůh, se stal jeho otcem, když vložil prostřednictvím svého působení na dálku, svým duchem, potřebné "semeno" do vajíčka v panně.

Jan jde ve svém zdůraznění Ježíšova významu ještě dál zpět v čase – Stvořitel, Bůh, již na počátku svého díla počítal, ano, těšil se na to, že bude mít lidského syna, to byl hlavní cíl Jeho činnosti:

Na počátku bylo slovo, a to slovo bylo u Boha a to slovo bylo Bůh. To bylo na počátku u Boha. (Jan 1:1, 2)

Výraz "slovo" má mnoho významů, ale ani jeden nelze napasovat na živou bytost. Dnes je "slovo" považováno za jednotku informace. Tu informaci ještě před stvořením bychom dnes mohli prostě nazvat plán, úmysl, předsevzetí. Zjevně to nejdůležitější je dále popsáno:

A slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Patřili jsme na jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jediný Syn, plný milosti a pravdy. (Jan 1:14)

Teprve při zplození Ježíše vyšlo najevo, že byl hlavní částí plánu, předtím fakticky neexistoval, byl plánován. Možnosti, jak uskutečnit svůj plán, jsou pro lidské rodiče ovšem mnohem omezenější.

Můžeme si to přiblížit na stavbě domu. Nejprve jsou nakresleny výkresy, dům už existuje předem, ale jen ideově. Teprve pak se výkresy stanou domem.

Jedině tak si můžeme představit Ježíše před narozením, byl hlavní částí Božího plánu stvoření; má tedy obrovský význam, a měl se podle proroctví obsažených ve Starém zákonu objevit v patřičný čas.

To je hlavní myšlenka, kterou se Jan snažil podpořit, když zachytil nejvýznamnější zázraky, které učinil Bůh prostřednictvím Ježíše:

Ježíše Nazaretského, muže dosvědčeného vám od Boha mocnými činy, divy a znameními, které Bůh uprostřed vás skrze něho učinil, (Skutky 2:22)

Jan také zaznamenal Ježíšovy rozhovory, v nichž se odvolával na to, kým je, mezi nimi i výrok z Jana 8:58:

Ježíš jim řekl: "Amen, amen, pravím vám, dřív, než byl Abraham, já jsem [ten, který má přijít]."

Navíc je třeba vzít v potaz kontext celé rozmluvy Ježíše se židovskými posluchači, ta byla hodně vyhrocená, týkala se problému, kdo je otec posluchačů a kdo Ježíše. Konec kapitoly ilustruje atmosféru:

"...Váš otec Abraham zajásal, že mohl uvidět můj den; uviděl jej a zaradoval se." Židé mu řekli: "Ještě ti nebylo padesát let, a viděl jsi Abrahama?" Ježíš jim řekl: "Amen, amen, pravím vám, dřív, než byl Abraham, já jsem." Zvedli kameny, aby je na něho hodili. Ježíš se však skryl, prošel mezi nimi a vyšel z chrámu. Tak odešel. (Jan 8:56-59)

Můžeme si všimnout: "a viděl jsi Abrahama?" Ježíš neřekl "viděl jsem ho", jen zdůraznil svůj nárok na to, kým je. Už dlouho předtím měl výsadní postavení, jeho Otec mu ho přidělil dávno před Abrahamem, už na počátku, když se rozhodl ke stvoření.

Opravdu zeje obrovská propast mezi tím, jaký význam sděloval Ježíš, i jeho apoštol Jan, a tím, jaký mu dali lidé z národů. Janovy spisy jsou vrcholem, závěrem božské inspirace. Nerozumíme-li všemu předchozímu, nemůžeme pochopit sdělení zprostředkované Janem.

Závěr

V článku byly předloženy dva pokusy, které se snaží objasnit základní chyby v úvaze těch, kdo tvrdí, že Ježíš fakticky existoval v kosmu už předtím, než se narodil na zemi, jak to podrobně popisují Matouš a zvláště pečlivě Lukáš. Přitom proklamují, že jejich stanovisko je podpořeno texty Bible.

Potřebných textů je méně než ½ % z celku 31.173 textů. Některé z nich dovolují dvouznačnost, ale kontext jasně ukáže správný význam. Nejpoužívanější knihou Bible, která se nejvíc hodí pro spekulativní výklady je Janovo evangelium, pokud je ovšem záměrně ignorována její úzká návaznost na všechny ostatní části.

Hlavně je však ignorován zdravý rozum – Bůh, bůh nebo anděl se stal člověkem. To je podobné pohádce *Kocour v botách* nebo *evoluční teorii*, kde se bez problémů mění ryby v ptáky a opice v lidi.